

Edward Szafrowski

Posoborowe prawodawstwo kościelne : 8. Dekret Penitencjarii Apostolskiej promulgujący nowy "Wykaz Odpustów"

Prawo Kanoniczne : kwartalnik prawno-historyczny 12/1-2, 307-316

1969

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

possint a die 15 augusti 1968, festo Assumptionis B. M. V.

Interpretationes autem populares eorundem textuum, a Conferentiis Episcopalibus ad normam Constitutionis consiliaris „*Sacrosanctum Concilium*” (art. 36, §§ 3 et 4) necnon Instructionis „*Inter Oecumenici*” (nn. 29 et 30) approbentur, acta vero ab Apostolica Sede probanda seu confirmanda, una cum iisdem interpretationibus, ad memorandum Consilium de more mittantur.

Contrariis quibuslibet minime obstantibus.

Romae, die 23 maii 1968, in festo Ascensionis Domini.

BENNO Card. GUT

S. R. C. Praefectus et „*Consilii*”
Paeses

† Ferdinandus Antonelli
Archiep. tit. Idicrensis
S. R. C. a Secretis

obrzędku łańcińskiego od 15 grudnia 1968 r., czyli od Wniebowzięcia NMP.

Tłumaczenia zaś powyższych tekstów na języki narodowe winny być zatwierdzone przez Konferencje Biskupie, zgodnie z przepisem Konstytucji soborowej „*Sacrosanctum Concilium*” (art. 36, §§ 3 i 4) oraz Instrukcji „*Inter Oecumenici*” (nn. 29 i 30), a akta winny być przesłane, łącznie z tłumaczeniami do wspomnianej Rady, dla zatwierdzenia przez Stolicę Ap.

Bez względu na jakiegokolwiek przeciwnie zarządzenia.

Rzym, dnia 23 maja 1968 r., w święto Wniebowstąpienia Pańskiego.

BENNO Kard. GUT

Prefekt K. O. i Przewodniczący „*Rady*”

† Ferdynand Antonelli
Arcbp tyt. Idykry
Sekretarz K. O.

8.

DEKRET PENITENCJARII APOSTOLSKIEJ
promulgujący nowy „*Wykaz Odpustów*”

SACRA PAENITENTIARIA APOSTOLICA
DECRETUM
Novum „*Enchiridion Indulgentiarum*” editur
(AAS 60 (1968) 413—419)

In Constitutione Apostolica *Indulgentiarum doctrina* diei 1 ianuarii 1967 legitur: „Ut autem ipse indulgentiarum usus ad maiorem dignitatem et aestimationem provehatur, aliquid innovandum sancta Mater Ecclesia opportuum duxit in earum disciplina, novasque normas tradendas decrevit”.

Et in norma 13 eiusdem Constitu-

W Konstytucji Apostolskiej „*Indulgentiarum doctrina*” z dnia 1 stycznia 1967 r. czytamy: „Ażeby zaś sama praktyka odpustów została podniesiona do większej godności i ceny — święta Matka Kościół uważa za wskazane dokonąć w nich pewnych zmian oraz postanowiła wydać nowe przepisy”.

A w przepisie 13 teje Konstytucji.

tionis statuitur: „Enchiridion indulgentiarum recognoscetur eo consilio ut tantum praecipuae preces et praecipua opera pietatis, caritatis et paenitentiae indulgentiis ditentur”.

Obsecuta Summi Pontificis voluntati, quam sive per Constitutionem *Indulgentiarum doctrina* sive per novas dispositiones Ipse significaverat, haec Sacra Paenitentaria novum *Enchiridion indulgentiarum* sedulo comparandum curavit.

Summus autem Pontifex Paulus VI, in *infrascripto Cardinali Paenitentiaro Maiore* in Audientia diei 14 iunii ventensis anni referente, novum *Enchiridion indulgentiarum*, typis Vaticanis impressum, die 15 eiusdem mensis adprobavit et ut authenticum haberi mandavit, abrogatis generalibus indulgentiarum concessionibus in idem *Enchiridion* non relatis et abrogatis insuper ordinationibus Codicis Iuris Canonici, Litterarum Apostolicarum etiam motu proprio datarum et Decretorum Sanctae Sedis de indulgentiis, quae infra in Normis de indulgentiis non recensentur.

Contrariis quibuslibet etiam speciali mentione dignis minime obstantibus.

Datum Romae, ex eadem Sacra Paenitentaria Apostolica, die 29 iunii 1968, in festo canctorum Apostolorum Petri et Pauli.

† JOSEPHUS Card. FERRETTO
Episcopus tit. Ecclesiae suburb. Sabiniensis et Mandelensis

Paenitentiaris Maior

JOANNE SESCOLO, *Regens*

postanawia się: „Wykaz odpustów zostanie przejrany w ten sposób, aby odpustami były obdarzone jedynie ważniejsze modlitwy i ważniejsze dzieła pobożności, miłosierdzia i pokuty.

Wypełniając wolę Papieża, ujawnioną czy to w Konstytucji Apostolskiej „*Indulgentiarum doctrina*”, czy też w nowych Jego zarządzeniach, Penitencjaria Apostolska pilnie zatroszczyła się o przygotowanie nowego *Wykazu odpustów*.

Papież zaś Paweł VI, po przedstawieniu sprawy przez podpisanego niżej Kardynała Wielkiego Penitencjarza na audyencji w dniu 14 czerwca br., dnia 15 tegoż miesiąca zatwierdził i polecił uważać za autentyczny „*Wykaz odpustów*” odbity w drukarni Watykańskiej, unieważniając ogólne zezwolenia dotyczące odpustów, a nie zamieszczone w niniejszym Wykazie oraz znosząc ponadto przepisy Kodeksu Prawa Kanonicznego, Pism Apostolskich, wydanych nawet w własnej woli i Dekretów Stolicy Świętej, a dotyczące odpustów, które nie są wyliczone w zamieszczonych poniżej normach o odpustach.

Bez względu na jakiegokolwiek przeciwnie zarządzenia, chociażby były godne specjalnej wzmianki.

Dan w Rzymie przez Penitencjarię Apostolską, dnia 29 czerwca 1968 r., w uroczystość św. Apostołów Piotra i Pawła.

† JÓZEF Kard. FERRETTO
Biskup tyt. Kościoła podm. Sabiny i Magdaleny.

Wielki Penitencjarz

JAN SESCOLO, *Sekretarz*

Referuntur heic ex Enchiridio indulgentiarum 36 Normae quae una comprehensione et ordinatim exponunt omnes generales dispositiones quae circa indulgentias in praesenti vigent.

Zamieszcza się tutaj z Wykazu odpustów 36 Norm, przedstawiających w jednym ujęciu i w sposób uporządkowany wszystkie ogólne przepisy obowiązujące obecnie w odniesieniu do odpustów.

Przepisy dotyczące odpustów

Normae de indulgentiis

1. Indulgentia est remissio coram Deo poenae temporalis pro peccatis, ad culpam quod attinet, iam deletis, quam christifidelis apte dispositus et certis ac defitis condicionibus, consequitur ope Ecclesiae quae, ut ministra redemptionis, thesaurum satisfactionum Christi et Sanctorum auctoritative dispensat et applicat¹.

2. Indulgentia est partialis vel plenaria prout a poena temporalis pro peccatis debita liberat ex parte aut ex toto².

3. Nemo indulgentias acquirens potest eas aliis vitam degentibus applicare³.

4. Indulgentiae sive partiales sive plenariae possunt semper defunctis applicari in modum suffragii⁴.

5. Indulgentiae partialis concessio his tantum verbis significatur: „indulgentia partialis”, nulla addita dierum vel annorum determinatione⁵.

6. Christifideli qui, corde saltem contritus, peragit opus indulgentiae partiali ditatum, tribuitur ope Eccle-

1. Odpust jest darowaniem wobec Boga kary doczesnej, należnej za grzechy odpuszczone już od winy, które wierny — odpowiednio przygotowany i wypełniwszy pewne określone warunki — otrzymuje przy pomocy Kościoła, który jako służebnica odkupienia, autorytatywnie udziela i aplikuje ze skarbcza zadośćuczynień Chrystusa i świętych¹.

2. Odpust jest częściowy lub zupełny, w zależności od tego, czy w części lub całości uwalnia od kary doczesnej należnej za grzechy².

3. Nikt nie może przekazać innym żyjącym odpustów, które sam zyskuje³.

4. Odpusty czy to częściowe czy zupełne, mogą być zawsze aplikowane za zmarłych na sposób wstawiennictwa⁴.

5. Udzielenie odpustu częściowego oznacza się tylko słowami: „odpust częściowy”, bez określenia dni lub lat⁵.

6. Wierny, który przynajmniej z sercem skruszonym, wykonuje czynność obdarzoną odpustem częściowym, otrzy-

¹ N. 1 *Indulg. doct.* (= Norma 1 *Constit. Indulgentiarum doctrina*).

² N. 2 *Indulg. doct.*

³ Cf. can. 930 C. I. C.

⁴ N. 3 *Indulg. doct.*

⁵ Cf. N. 4 *Indulg. doct.*

siae tantadem poenae temporalis remissio, quantum ipse actione iam percipit⁶.

7. Divisio indulgentiarum in personales, reales et locales, non amplius adhibetur, quo clarius constet indulgentiis ditari christifidelium actiones, quamvis cum re vel loco interdum coniungantur⁷.

8. Praeter Romanum Pontificem, cuius totius spiritualis Ecclesiae thesauri a Christo Domino commissa est dispensatio, ii tantum possunt potestate ordinaria indulgentias elargiri, quibus id expresse a iure concessum est⁸.

9. In Romana Curia, Sacrae dumtaxat Paenitentiariae demandantur ea quae spectant ad concessionem et usum indulgentiarum; salvo tamen iure Congregationis pro Doctrina Fidei videndi ea quae doctrinam dogmaticam circa easdem indulgentias attingunt⁹.

10. Inferiores Romano Pontifice nequeunt:

1° Facultatem concedendi indulgentias aliis committere, nisi id eis a Sede Apostolica expresse fuerit indultum;

2° Eidem operi, cui iam a Sede Apostolica vel ab alio indulgentia concessa sit, aliam adiungere, nisi novae conditiones adimplendae praescribantur¹⁰.

11. Episcopi dioecesani aliique in iure ipsis aequiparati, ab inito pastoralis munere, ius habent:

§ 1. Concedendi indulgentiam par-

muje przy pomocy Kościoła tyle darowania kary doczesnej, ile otrzymuje jej już sam przez swoją czynność⁶.

7. Nie ma więcej zastosowania podział odpustów na osobowe, rzeczowe i miejscowe, przez co wyraźniej się podkreśla, że odpustami są obdarzone czynności wiernych, chociażby łączyły się z jakąś rzeczą lub miejscem⁷.

8. Oprócz Biskupa Rzymskiego, któremu Chrystus powierzył rozdawnictwo całego duchowego skarbu Kościoła, ci tylko na mocy zwyczajnej władzy mogą udzielać odpustów, którym prawo wyrażnic na to zezwala⁸.

9. W Kurii Rzymskiej tylko Penitencjarii zleca się to, co dotyczy udzielania i praktyki odpustów, z zachowaniem jednak uprawnienia Kongregacji Nauki Wiary do rozpatrywania tego, co ma na uwadze naukę dogmatyczną o odpustach⁹.

10. Niżsi od Papieża nie mogą:

1° powierzać innym władzy udzielania odpustów, chyba że Stolica Ap. wyraźnie na to im zezwoliła;

2° Dołączać do tej samej czynności, z którą Stolica Ap. lub ktoś inny związał już odpust — innego odpustu, chyba że przepisane są nowe warunki do wypełnienia¹⁰.

11. Biskupi diecezjalni oraz inni w prawie im przyrównani, mają władzę, od czasu objęcia pasterskiej posługi:

§ 1. Udzielania odpustu cząstkowe-

⁶ N. 5 *Indulg. doctr.*

⁷ N. 12 *Indulg. doctr.*

⁸ Can. 912 C. I. C.

⁹ Cf. Const. Apost. *Regimini Ecclesiae universae*, 15 aug. 1967, n. 113: A. A. S., 59 (1967) s. 923.

¹⁰ Cf. can 913 C. I. C.

tialem personis vel in locis suae iurisdictionis;

§ 2. *Benedictionem Papalem cum indulgentia plenaria, secundum praescriptam formulam, impertiendi in sua quisque dioecesi ter in anno, festis sollemnibus ab ipsis designandis, etiam si iidem Missae sollemni adsistant tantum* ¹¹.

12. *Metropolitae possunt indulgentiam partialem in dioecesibus suffraganeis sicut in propria dioecesi concedere* ¹².

13. *Patriarchae possunt indulgentiam partialem concedere in singulis locis sui patriarchatus, etsi exemptis, in ecclesiis sui ritus extra terminos patriarchatus, et ubique pro fidelibus sui ritus. Idem concedere possunt Archiepiscopi Maiores* ¹³.

14. *Cardinales facultate gaudent concedi indulgentiam partialem in locis vel institutis ac pro personis suae iurisdictionis vel protectionis; item in aliis locis, sed a praesentibus solummodo, singulis vicibus, acquirendam* ¹⁴.

15. § 1. *Indulgentiarum libri omnes, libelli folia etc., in quibus earum concessionem continentur, ne edantur sine licentia Ordinarii vel Hierarchae loci.*

§ 2. *Requiritur vero expressa licentia Sedis Apostolicae ut typis edere liceat, quovis idiomate, collectionem authenticam precum piorumque ope-*

go osobom lub w miejscach podległych ich jurysdykcji;

§ 2. *Udzielanie Błogosławieństwa Papieskiego z odpustem zupełnym, według przepisanej formuły, każdy w swojej diecezji, trzy razy w roku w święta uroczyste, przez nich określone, chociażby sami tylko uczestniczyli we Mszy św. uroczystej* ¹¹.

12. *Metropolicie mogą w diecezjach należących do ich metropolii tak samo udzielać odpustu cząstkowego jak we własnej diecezji* ¹².

13. *Patriarchowie mogą udzielać odpustu cząstkowego we wszystkich miejscach swego patriarchatu, nawet wyjętych, w kościołach swego obrządku poza granicami patriarchatu oraz wszędzie wiernym swojego obrządku. To samo mogą arcybiskupi więksi* ¹³.

14. *Kardynałowie mają władzę udzielania odpustu cząstkowego w miejscach lub instytucjach oraz osobom nad którymi mają jurysdykcję albo opiekę; tak samo w innych miejscach, lecz odpust może być uzyskany, za poszczególnym razem, tylko przez obecnych* ¹⁴.

15. § 1. *Bez zezwolenia ordynariusza miejsca lub hierarchy miejsca nie wolno wydawać książek, książeczek, kartek z odpustami z podaniem ich udzielenia.*

§ 2. *Wyraźne zaś zezwolenie Stolicy Ap. jest potrzebne na ogłoszenie*

¹¹ § 1. Cf. can. 349, § 2, 2° C. I. C.; Motu proprio *Cleri sanctitati*, 2 iun. 1957, can. 396, § 2, 2°; can. 364, § 3, 3°; can. 367, 2, 1° et can. 391: A. A. S., 49 (1957) ss. 541.

§ 2 Cf. can. 914 C. I. C.; cf. etiam Motu proprio *Suburbicariis sedibus*, 11 apr. 1962, II, 2: A. A. S., 54 (1962) s. 255.

¹² Cf. can. 274 C. I. C.; cf. Motu proprio *Cleri sanctitati*, can. 319, 6° et can. 320, § 1, 4°.

¹³ Cf. Motu proprio *Cleri sanctitati*, can. 283, 4°; cf. ibid. can. 326, § 1, 10° (can. 319, 6°) et § 2.

¹⁴ Cf. can. 239 C. I. C. et Motu proprio *Cleri sanctitati*, can. 185, § 1, 24°.

rum quibus Sedes Apostolica indulgentias annexuit¹⁵.

16. Qui a Summo Pontifice impetrauerint indulgentiarum concessionem pro omnibus fidelibus, obligatione tenentur, sub poena nullitatis gratiae obtentae, authentica exemplaria earundem concessionum ad Sacram Paenitentiarum deferendi¹⁶.

17. Indulgentia, alicui festo adnexa, translata intelligitur in eum diem quo huiusmodi festum vel eiusdem externa sollemnitatis legitime transfertur¹⁷.

18. Ad lucrandam indulgentiam alicui diei affixam, si visitatio ecclesiae vel oratorii requiratur, haec fieri potest a meridie diei praecedentis usque ad mediam noctem quae statutum diem claudit¹⁸.

19. Christifidelis qui *pietatis obiecto* (crucifixo vel cruce, corona, scapulari, numismate) a quovis sacerdote rite benedicto, pia utitur mente, consequitur indulgentiam partialem.

Si autem *pietatis obiectum* a Summo Pontifice aut a quolibet Episcopo fuerit benedictum, christifidelis eodem obiecto pia utens mente, assequi potest etiam indulgentiam plenariam die festo sanctorum Apostolorum Petri et Pauli, addita tamen, qualibet legitima formula, fidei professione¹⁹.

20. § 1. Indulgentiae adnexae visitationi ecclesiae non cessant, si ecclesia funditus evertatur rursusque intra quinquaginta annos aedificetur in eo-

drukiem w jakimkolwiek języku, autentycznych zbiorów modlitw i pobożnych uczynków, do których Stolica Ap. przywiązała odpusty¹⁵.

16. Ci, którzy uzyskali od Stolicy Ap. możliwość nadawania odpustów wszystkim wiernym, obowiązani są, pod sankcją nieważności otrzymanej łaski, przesłać do Penitencjarii autentyczne odpisy dotyczące udzielenia odpustów¹⁶.

17. Odpust związany z jakimś świętem uważa się za przeniesiony na ten dzień, na który prawnie przenosi się samo święto lub przynajmniej zewnętrzna jego uroczystość¹⁷.

18. Jeżeli do uzyskania odpustu związanego z jakimś dniem, byłoby wymagane nawiedzenie kościoła lub kaplicy, to może się ono odbyć od południa dnia poprzedniego do północy, która zamyka dzień oznaczony¹⁸.

19. Wierny, który pobożnie używa *przedmiotu pobożności* (krucyfiksu, krzyża, różańca, szkaplerza), poświęconego właściwie przez jakiegokolwiek kapłana uzyskuje odpust częstkowy.

Jeżeli zaś przedmiot pobożności został poświęcony przez Papieża lub przez jakiegokolwiek biskupa, wtedy wierny używając go pobożnie, może uzyskać nawet odpust zupełny w uroczystość świętych Apostołów Piotra i Pawła, dodając jednak jakąś zatwierdzoną prawnie formułę wyznania wiary¹⁹.

¹⁵ Cf. can. 1388 C. I. C.

¹⁶ Can. 920 C. I. C.

¹⁷ Cf. can. 922 C. I. C.; cf. etiam *Codex Rubricarum*, nn. 356—9; AAS., 52 (1960) s. 657.

¹⁸ Can. 923 C. I. C.

¹⁹ N. 17 *Indulg. doct.*

dem vel fere eodem loco et sub eodem titulo.

§ 2. Indulgentia adnexa usui *pietatis obiecti* tunc tantum cessat, cum idem obiectum prorsus desinat esse vel vendatur²⁰.

21. Pia Mater Ecclesia, de fidelibus defunctis quam maxime sollicita, quolibet privilegio hac de re abrogato, iisdem defunctis amplissime suffragari constituit quovis Missae sacrificio²¹.

22. § 1. Ut quis capax sit sibi lucrandi indulgentias, debet esse baptizatus, non excommunicatus, in statu gratiae saltem in fine operum praescriptorum, subditus concedentis.

§ 2. Ut vero subiectum capax eas revera lucretur, habere debet intentionem saltem generalem eas acquirendi et opera iniuncta implere statuto tempore ac debito modo secundum concessionis tenorem²².

23. Nisi aliud ex concessionis tenore appareat, indulgentias ab Episcopo concessas lucrari possunt tum subditi extra territorium, tum peregrini, vagi, omnesque exempti in territorio degentes²³.

24. § 1. Indulgentia plenaria semel tantum in die acquiri potest.

§ 2. Christifidelis tamen consequi poterit indulgentiam plenariam *in articulo mortis*, etiamsi eodem die indulgentiam plenariam iam acquisiverit.

§ 3. Partialis vero indulgentia pluries in die acquiri potest, nisi aliud expresse notetur²⁴.

25. Opus praescriptum ad acquirendam indulgentiam plenariam ecclesiae

20. § 1. Odpusty związane z nawiedzeniem kościoła nie wygasają w wypadku całkowitego zniszczenia kościoła i ponownego wzniesienia go w tym samym lub prawie w tym samym miejscu i pod tym samym tytułem.

§ 2. Odpust związany z używaniem przedmiotu pobożności wtedy tylko wygasa, gdy tenże przedmiot przestaje całkowicie istnieć lub zostanie sprzedany²⁰.

21. Święta Matka Kościół, wyrażając jak największą troskę o zmarłych, znosząc jakkolwiek przywilej w tej materii, stwierdza, że zmarłym przychodzi się z pomocą w najwyższym stopniu przez samą Mszę św.²¹.

22. § 2. Aby ktoś był w stanie uzyskać odpust musi być: ochrzczony, wolny od ekskomuniki, w stanie łaski, przynajmniej pod koniec wypełnienia nakazanych dzieł, poddany udzielającego.

§ 2. Żeby zaś podmiot zdolny do uzyskania, rzeczywiście odpust uzyskał, musi mieć przynajmniej ogólną intencję zyskiwania oraz wykonać w określonym czasie nakazane dzieła i to w należyty sposób według brzmienia nadania²².

23. O ile co innego nie wynika z treści nadania, odpusty udzielane przez biskupa mogą uzyskać zarówno jego podwładni poza terytorium, jak i podróżni, osoby bez miejsca zamieszkania oraz wszyscy wyjęci — przebywający na danym terytorium²³.

24. § 1. Odpust zupełny można uzyskać w ciągu dnia tylko jeden raz.

²⁰ Cf. can. 924 C. I. C.

²¹ N. 20 *Indulg. doctr.*

²² Can. 925 C. I. C.; cf. etiam can. 2262 C. I. C.

²³ Can. 927 C. I. C.

²⁴ N. 6 *Indulg. doctr.*; cf. etiam N. 18 *Indulg. doctr.*

vel oratio adiunctam est eiusdem pia visitatio, in qua recitantur oratio Dominica et fidei symbolum (*Pater et Credo*)²⁵.

26. Ad indulgentiam plenariam assequendam requiruntur executio operis indulgentia ditati et impletio trium conditionum, quae sunt: sacramentalis confessio, communio eucharistica et oratio ad mentem Summi Pontificis. Requiritur insuper ut excludatur omnis affectus erga quodcumque peccatum etiam veniale.

Si plena huiusmodi dispositio desit vel praedictae conditiones, salvis praescriptis N. 34 et N. 35 pro „impeditis”, non impleantur, indulgentia erit tantum partialis²⁶.

27. Tres conditiones perfici possunt pluribus diebus ante vel post praescripti operis executionem; convenit tamen ut communio et oratio ad mentem Summi Pontificis peragantur ipso die quo instituitur opus²⁷.

28. Unica sacramentali confessione plures indulgentiae plenariae acquiri possunt; unica vero communione eucharistica et unica oratione ad mentem Summi Pontificis una tantum indulgentia plenaria acquiritur²⁸.

29. Conditio precandi ad mentem Summi Pontificis plane impletur, si recitantur ad Eiusdem mentem semel *Pater et Ave*; data tamen facultate singulis fidelibus quamlibet aliam orationem recitandi iuxta uniuscuiusque pietatem et devotionem²⁹.

30. Normae de indulgentiis plenariis

§ 2. Jednakże chrześcijanin będzie mógł uzyskać w *momencie śmierci* odpust zupełny, chociażby tego dnia uzyskał już odpust zupełny.

§ 3. Natomiast odpust cząstkowy można uzyskać więcej razy dziennie, o ile co innego nie jest wyraźnie zaznaczone²⁴.

25. Dzieło przepisane dla uzyskania odpustu zupełnego, związanego z kościołem lub kaplicą, obejmuje ich pobożne nawiedzenie, w czasie którego należy odmówić modlitwę *Pańską i wyznanie wiary (Ojciec nasz i Wierzę)*²⁵.

26. Do uzyskania odpustu zupełnego wymaga się wykonania dzieła obdarzonego odpustem oraz wypełnienia trzech warunków, którymi są: sakramentalna spowiedź, Komunia św. i modlitwa w intencjach Papieża. Wymaga się ponadto wykluczenia wszelkiego przywiązania do jakiegokolwiek grzechu, nawet powszedniego.

Jeżeli brakuje pełnej tego rodzaju dyspozycji, albo nie zostają wypełnione wspomniane warunki, odpust będzie tylko cząstkowy — z zachowaniem jednak w odniesieniu do „przeszkodzonych” przepisów N. 34 i N. 35²⁶.

27. Trzy określone warunki mogą być wypełnione w różnych dniach przed lub po wykonaniu przepisanego dzieła. Wypada jednak, by Komunia św. i modlitwa w intencjach Papieża były wypełnione w tym dniu, w którym wykonuje się wspomniane dzieło²⁷.

28. Po jednej spowiedzi sakramentalnej można uzyskać kilka odpustów

²⁵ N. 16 *Indulg. doctr.*

²⁶ N. 7. *Indulg. doctr.*

²⁷ N. 8 *Indulg. doctr.*

²⁸ N. 10. *Indulg. doctr.*

editae, praesertim ea quae in N. 24, § 1 recensetur, applicantur etiam indulgentiis plenariis, quae „toties quoties” usque adhuc appellari consueverant ³⁰.

31. Opere, cui praestando aliquis lege aut praecepto obligatur, nequit indulgentia lucrificari, nisi in eiusdem concessione aliud expresse dicatur; qui tamen praestat opus sibi in sacramentalem paenitentiam iniunctum et indulgentiis forte ditatum, potest simul et paenitentiae satisfacere et indulgentias lucrari ³¹.

32. Indulgentia alicui orationi adnexa acquiri potest quocumque idiomate oratio recitetur, dummodo de fidelitate versionis constet ex declaratione vel Sacrae Paenitentiariae vel unius ex Ordinariis vel Hierarchiis locorum ubi vulgaris est lingua in quam versa est oratio ³².

33. Ad indulgentiarum acquisitionem satis est orationem aeternis cum socio recitare, aut mente eam prosequi, dum ab alio recitatur ³³.

34. Confessarii commutare possunt sive opus praescriptum sive condiciones pro iis qui, legitimo detenti impedimento, eadem praestare nequeant ³⁴.

35. Ordinarii vel Hierarchae locorum possunt insuper concedere fidelibus, in quos ad normam iuris exercent auctoritatem, si in locis versentur ubi nullo modo vel saltem admodum difficile ad confessionem vel communionem accedere possint, ut ipsi queant indulgentiam plenariam consequi absque

zupełnych. Jednakże po jednej Komunii św. i po jednej modlitwie w intencjach Ojca św. zyskuje się jeden tylko odpust zupełny ²⁸.

29. Warunek dotyczący modlitwy w intencjach Papieża wypełnia się całkowicie, jeżeli się odmawia w tej intencji „Ojczy nasz” i „Zdrowaś”. Pozostawia się jednak poszczególnym wiernym możliwość odmówienia jakiegokolwiek innej modlitwy zgodnie z czcią i szacunkiem żywionym przez każdego względem Papieża ²⁹.

30. Normy wydane o odpustach zupełnych, zwłaszcza podana w N. 24 § 1, mają być aplikowane także do odpustów, które dotąd zwykle się nazywać „toties quoties” ³⁰.

31. Przez dzieło do którego wykonania ktoś jest zobowiązany na podstawie prawa lub nakazu, nie można zyskać odpustu, chyba że co innego jest powiedziane w nadaniu tego odpustu. Kto jednak wypełnia dzieło nałożone mu jako sakramentalna pokuta, a jednocześnie obdarzone odpustami, może jednocześnie zadośćuczynić pokucie i uzyskać odpusty ³¹.

32. Odpust dołączony do jakiejś modlitwy może być uzyskany, bez względu na to, w jakim języku odmawiana jest modlitwa, byleby wiadomo było o wiernym jej przekładzie na podstawie stwierdzenia albo Penitencjarji albo jednego z ordynariuszów lub hierarchów miejsca, gdzie jest w użyciu język, na który położono modlitwę ³².

33. Aby uzyskać odpusty wystarczy

³⁰ N. 19 *Indulg. doct.*

³¹ Can. 932 C. I. C.

³² Cf. can. 934 § 2 C. I. C.

³³ Can. 934 § 3 C. I. C.

³⁴ Cf. can. 935 C. I. C.

odmawiać modlitwę na przemian z towarzyszeniem albo śledzić ją w myśli, gdy ktoś inny ją wypowiada³⁵.

34. Spowiednicy mogą zamieniać czy to przepisane pobożne dzieło, czy też warunki tym, którzy prawnie przeszkodzeni, nie mogliby czegoś wykonać³⁴.

35. Ordynariusze lub hierarchowie miejsca mogą ponadto zezwalać wiernym, w stosunku do których mają zgodnie z prawem władzę, a którzy zamieszkują okolice, gdzie nie można w żaden sposób albo jedynie z wielką trudnością wypowiadać się lub przystąpić do Komunii św., aby mogli uzyskać odpust zupełny bez aktualnej spowiedzi i Komunii św., byleby tylko wzbudzili żal doskonały i mieli postanowienie przystąpienia do tych sakramentów świętych, skoro tylko nadarzy się okazja³⁵.

36. Niemi mogą zyskiwać odpusty związane z publicznymi modlitwami, gdy razem z wiernymi, którzy się modlą na tym samym miejscu, wznoszą do Boga myśl i pobożne uczucia. Jeżeli zaś chodzi o prywatne modlitwy, to wystarczy, aby myślą je rozważali, czy wyrażali znakami lub przebiegali je tylko oczami³⁶.

actuali confessione et communionem, dummodo sint corde contriti et ad praedicta sacramenta, cum primum poterunt, accedere proponant³⁵.

36. Muti lucrari possunt indulgentias adnexas publicis precibus, si una cum ceteris fidelibus in eodem loco orantibus mentem ac pios sensus ad Deum attollant; et si agitur de privatis orationibus, satis est ut eas mente recolant signisve patefaciant vel tantummodo oculis percurrant³⁶.

9.

PENITENCJARIA APOSTOLSKA

(Sekcja odpustów Nr 193—68-R)

Odpust zupełny za uczestnictwo w „Gorzkich Żalach”

(Z Akt Prymasa Polski)

Beatissime Pater

Stephanus Card. Wyszyński, Archiepiscopus Primas Varsoviensis humiliter

Ojczy Święty

Stefan Kard. Wyszyński, Arcybiskup Prymas Warszawski, pokornie prosi

³⁵ Cf. N. 11 *Indulg. doctr.*³⁶ Can. 936 C. I. C.